

egészesztés játékfilm, fabuláris film, műfaji film, lélektani film, melodráma, anekdotikus, lírai stilizáció, századelő, vándorcigányok, cigányok letelepítése, hagyományok, néphiedelem, előítélet, népszokás, poliidentitás, származás, kitagadás

Sitiprinc

1999

110'

színes, 35 mm

Rendező: Kőszegi Edit

„A századelőn játszódó filmben Rudi, a cselédlány törvénytelen gyermeke, otthonról elszökve a vándor-cigány karavánhoz kerül, ahol befogadják és igazi romaként nevelik őt újonnan szerzett szülei. Később csendőrök viszik vissza anyja családjához, de onnan visszaszökik a karavánhoz. Szabadon jár-kezel az eltérő kulturális értékrendekkel bíró „szülők” között, de egyikükönél sem találja helyét. Zavaros történelmi időszakban él, melyben a cigány-kérdés a legjelentősebb társadalmi probléma. Megkezdődik a cigányok erőszakos letelepítése, miközben országos hírű rablógyilkosság sokkolja az akkori magyar társadalmat. A szörnyű tett elkövetésével a kóbor cigányokat vádolják. Rudit a többi cigánnyal egyetemben letartóztatják, ám később a soproni fegyházban felfigyelnek különleges képességeire. Cigány, aki írni-olvasni tud. A hatalom akkori képviselői saját szolgálatukba állítják a különös fiút, megbízzák a kóbor cigányok titkainak kiadásával. Kiemelt rab, sitiprinc lesz belőle, miközben cigány családja, az árulásáért kitagadja őt. Másik családja sem fogadja be, hiszen ő már nem a normáiknak megfelelően él. Hányatott sorsának végén, amikor már letelepedtek a valamikori karavánok, ő mutatványosként, kóbor vándorként járja tovább az utakat.” (Gyártói annotáció)

„Hogy mit is jelent ez a si-ti-princ? Hol is kezdjem... Hogy is mondják? Az ember vagy megszokik, vagy megszökik. Na, most én inkább mindég az utóbbit választottam, csak hogy itt a börtönben komoly a strázsa... Maradt a másik. De ha már szoktatás, szokjon a másik, mondom magamnak. Mikor bekerül az ember, az elején magánzárkát adnak... Na, mondom, csak nem unatkozom. Rákezdtem csak úgy magamban, de hangosan azt a sokféle emberes beszédet. Hát összegyülekeztek az örök, még hívták az előljárókat is. Csak úgy bámultak. Aztán már ment minden, mint a karikacsapás. Megkaptam mindent mi szem szájnak ingere, papírt, tollat, hogy írjam le az életem. Apámról nem tudok semmit, bárki lehetett. Anyám nem akarta hogy megszülessek, dugdosgatott is egy ideig a világ előtt. Aztán úgy hatéves lehettem, mikor egy cigányasszony jósolt – anyámnak halált, nekem kalandos életet –, jóslata bevált, és bármily furcsa is, ez a cigányasszony lett az én igaz anyám.’ Egy vásári mutatványos – Horváth Rudolf alias Sitiprinc – kocsiával vándorol közöttünk falvakon és városokon át, életének bábuja mögé bújva, – hol cigány, hol magyar, hol szőke, hol fekete, hol rabló, hol pandúr – és mesél magáról, aki mindenki volt

és mégis senki. Ja, hogy mi is az a sitiprinc? Ő majd elmeséli...”
(www.filmunio.hu)

„Kőszegi Edit filmjében a történet keretül egy vásári bábjátékos elbeszélése szolgál, aki meséjében feleleveníti kalandos életútját. (A forgatókönyv alapjai Horváth Rudolfnak, a soproni fegyházban 1911-ben megírt önéletírása és a cigányok letelepítésére vonatkozó elképzelései, valamint a századforduló híres ciganológus-etnológusától, Hermann Antaltól, a Belügyminisztérium Cigányügyi Főosztályának vezetőjétől származó tanulmányok voltak.) A narrátori hang így meseszerűséget kölcsönöz a dokumentumokon alapuló történetnek, ugyanakkor olyan kívülálló szemszöveget biztosít, amely segítségével egyszerre kerülünk a főhős által tapasztaltak birtokába, illetve az általa megélt identitáskeresés folyamatát 'kívülről' is megfigyelhetjük. Ezzel tehát nem egyszerűen a roma történelem egy adott korszakának parabolisztikus ábrázolásmódjával állunk szemben, hanem a főhősnek a két kultúra közötti sodródásának is tanúi lehetünk.” (P.A.)

Operatőr: Gózon Francisco

Munkatárs: Szuhay Péter

Gyártásvezető: Kormos Andrea

Producer: Simó Sándor

Szereplők: Szabados Mihály, Nagy Mari, Kovács Lajos, Végvári Tamás, Székely B. Miklós, valamint a kétegyházi és a sárszegi (Románia) roma közösség.

Gyártó: Hunnia Filmstúdió - MTV